

ŚŁOWO WILNIAŃSKIE

CENA NUMERO
5 mk.

CENA OGŁOSZEŃ:
za wiersz pe-
lowy jedno-
spawowy:
przed tekstem
50 m. 195;
za tekstem 35;
w tekście
60 mk.

Wychodzi codziennie, z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych, o g. 4-aj pop.

Adres Redakcji: Wilno, Mickiewicza 1, m. 4. Nr. telefonu 156.

Redakcja otwarta od 9 rano do 2-giej po południu. Administracja: od 10-jej rano do 4-aj wieczorem.

Prenumerata miesięczna z obłoniem z Administracji m. 100.
Z dostarczeniem do domu lub przesyłką pocztową m. 120.

24 MAJ
Dziś — Joanny i Fryry.
Jutro — Grzegorza VII p.
— Włotek.
Wschód słońca—3:43
Zachód słońca—8:09

TEATRY I WIDOWISKA.
„Polski” — „Czar Pawał I”.
„Zolnierski” „Zmartwychwstanie”.

ZEBRANIA I ODCZYTY.
Posiedzenia Komitetu Pomocy dla Śląska. Dziś, we wtorek, o godz. 8 wiecz. w sali 2 Uniwersytetu Śl. Białego (wejście od Św. Józefa) odbędzie się zebranie Komitetu Pomocy dla Śląska. Członkowie Komitetu proszeni są o jaknajliczniejsze przybycie. Osobno zaproszenia rozsyłane nie będą.
— Zebranie b. członków Tow. Ogólnoniziego. Z powodu posiedzeń Towarzystwa Rolniczego, zebranie, zwołane przez dawnych członków Towarzystwa Ogólnoniziego, które miało się odbyć w dn. 22-V, zostało przemieśnione na dzień 23-V, na godz. 5 wiecz. w sali gimnazjalnej im. Orzeszkowej, przy ul. Orzeszkowej.
— Zabawa. Huczna zabawa ogrodowa z loterią fantową rozpoczyna się w dniu 23 maja w ogrodzie po-Bernardyńskim na cele Stow. „Pomoc Żołnierzowi Polakowi”.

BIBLIOTEKI I CZYTELNI.
„Uniwersytecka biblioteka” otwarta codziennie prócz niedziel i świąt od g. 9-11 i od 4-6.
„Uniwersytecka czytelnia” otwarta codziennie prócz niedziel i świąt od g. 10-2.
„Biblioteka Tow. Przej. Nauk” otwarta tylko w niedziele od g. 11-1.

GIEŁDA WARSZAWSKA.
z d. 23 maja 1921 r.
Urzędowa.
Dolary 859 mk.
Franki 77
Marki niemieckie 15:35

WÓZKAD RUCHU POCIAGÓW KOLEJOWYCH.
Wilno—Warszawa.
Pociąg Nr. 813 odchodzi z Wilna do Warszawy o g. 10—45 m. Pociąg drugi, Nr. 851—o g. 19—30 m.
Do Wilna przybywają z Warszawy, Pociąg Nr. 813 o g. 18—40 m. Pociąg Nr. 851 o g. 9—50 m.
Wilno—Dziwiak.
1) Poci. Nr. 851, mający połączenie z pocingiem Łotewskim, odchodzi z Wilna we wtorek i piątki o g. 22—05 m., przybywa do Turmu na drugi dzień o godz. 8—30 m. Z powrotem poci. Nr. 852 odchodzi z Turmu we środy i soboty o g. 17—35 m. i przybywa do Wilna o godz. 5—20 m.
2) Pociąg wlotkowy kursuje wagonami spłytni Międzynarodowego Towarzystwa. 2) Poci. Nr. 617 odchodzi z Wilna w niedzielę, poniedziałki i czwartki o godz. 19—30 m. przybywa do Dukuś na drugi dzień o godz. 1—00 m.
3) Z powrotem poci. Nr. 618 odchodzi z Dukuś o godz. 3—30 m. i przybywa do Wilna o godz. 9—05 m.
3) Na linii wazkotarowej N. Świećniewa—Woropajewo kursują codziennie poci. Nr. 30 i 31. Odchodzi z Wilna o g. 6—30 m., przybywa do Woropajewa o godz. 14—00 m., powraca do N. Świećniewa w tenże dzień o godz. 2—40 m.
Wilno—Młodocina—Olechnowica.
Poc. Nr. 2011 odchodzi z Wilna codziennie o godz. 20—00 m., przybywa do Młodocina o godzinie 3—00 m., dalej do Olechnowic o godz. 7—30 m., Młodocina na o godz. 10—10 m. i przybywa do Wilna o godz. 17—00 m.

TEATR POLSKI, Sala „Lutnia”.
Dziś Wstępl. Ludw. Solskiego.
poraz 8-ny
CAR PAWEŁ I dramat D. Merz-
kowskiego.
POCZĄTEK o godz. 8 w.

Walka o Górny Śląsk.

Prasa francuska o mowie premiera Witos.

PARYŻ. (P.A.T.). Wszystkie dzienniki paryskie zamieszczały w bardzo obszernym strzeleniu mowę prezydenta ministrów Witos, którą kwalifikują jednogłośnie, jako mistrzowską odpowiedź na mowę Lloyd George'a.

dressem Francji, jak również goręci mi owacjami, które wywołały w Sejmie polskim słowa prezydenta ministrów. „L'Oeuvre” konstatuje, że prezydent Witos dał Lloyd George'owi dobrą lekcję historii i geografii, zbliżając z łatwością dziwne poglądy premiera angielskiego co do ludności G. Śląska.

Prasa francuska jest szczególnie wzruszona serdecznym uznaniem, jakie prezydent Witos wyraził pod ką-

tem, że opinia amerykańska aprobuje jednogłośnie jego zaprzetywania na sprawę górnosłaską, Steward Davidson, prezydent „American Defense Society”, przesłał Hawasowi następujący telegram:
— Premier angielski nie był uprawniony ani upoważniony do przemawiania w imieniu ogółu amerykańskiego wobec tego, że Stany Zjednoczone od r. 1776 przestały należeć do korony angielskiej. Naród amerykański potrafi sam wyrazić swoją opinię. Naród ten nie jest wrogiem Francji.

Nauzka dla Lloyd George'a.
NOWY JORK. (Pat). Hawas. W związku z oświadczeniem Lloyd George'a, w którym premier stwierdził, że opinia amerykańska aprobuje jednogłośnie jego zaprzetywania na sprawę górnosłaską, Steward Davidson, prezydent „American Defense Society”, przesłał Hawasowi następujący telegram:

Stany Zjednoczone a Górny Śląsk.
LONDYN. „Rzeczpospolita” donosi: Nowy ambasador amerykański w Londynie pułkownik Harvey na bankiecie, wydanym na jego cześć, wygłosił mowę, w której oświadczył, że Ameryka będzie uczestniczyła w Radzie Najwyższej i w Komisji Odszkodowań. Obecny rząd amerykański pragnie współpracować ze Sprzymierzonymi. Co się tyczy sprawy górnosłaskiej, Rząd amerykański nie godzi się na pośrednictwo w sprawie,

nie obchodzącej jego, kraju. Rząd amerykański jest za sprawiedliwym rozważaniem kwestii spornej, której ważność rozumie cały świat. Ambasador otrzymał od swego rządu polecenie wzięcia udziału w Radzie Najwyższej przy decyzji w sprawie Górnego Śląska.

O Komisję Międzypolską.
LONDYN. „Rzeczpospolita” donosi: W angielskich kołach dyplomatycznych liczą się bardzo z tem, że następną konferencją Rady Najwyższej powołanie ważną zmianę w funkcjonowaniu Międzypolskiej Komisji na Górnym Śląsku. Przeciwni Komisji tej podnoszą liczne zarzuty. Zarzuty te formułuje w dłuższym artykule „Daily Mail”, wyszczególniając równocześnie trudności, które polegają na tem, zdaniem tego dziennika, że komisja ta składa się wyłącznie z osób wojskowych, podczas gdy w programie pracy stoje wyłącznie sprawy dyplomatyczne. Wojskowi nie mają tyle doświadczenia i zreczności dyplomatycznej, aby zajęć się sprawami tak doniosłego znaczenia. Jako przeciwny dowód przytacza „Daily Mail” uregulowanie okupacji obszaru nadreńskiego, gdyż tam w komisji nadreńskiej zasiadała osoba z doświadczeniem administracyjnym i dyplomatycznym. Ten sam system należy zastosować także i wobec Górnego Śląska, gdzie jest bardziej potrzebny, ażeby przeprowadzić mądre warunki traktatu pokojowego.

Clęka sytuacja.
BYTOM. Pisma donoszą. W Bytomiu naogół sytuacja niezmienną. Bojowy niemieccy grasują nadal po mieście i prowokują Polaków. Wychodzą wszystkie pisma katolickie, nawet oświawione „Wola Ludu”. Warunki aprowizacyjne okropne. Nawet najzamożniejsi ludzie nie mają od szregu dni świeżego mięsa i nabiału. Zapasy papieru w drukarniach są w wyczerpaniu. Najważniejszą może klęską jest brak pieniędzy i wynikająca z tego zupełna niemożność wypłat robotnikom i pracownikom.

Wielka ilość kopieł, fabryk i większych instytucji wydała własne asygnyaty od 1 do 100 marek, mające zastąpić niebędącą do wypłat gotówkę. Asygnyaty te jednak bardzo łatwo podrobić. Brak pieniędzy wynika z tego, że bankierzy niemieccy odmówili większej wypłaty i przesyłek kopalinom i fabrykom górnosłaskim. Jutro wyjeżdża do Opola delegacja obrony zachodnich powiatów Górnego Śląska z opracowanym memoriałem i materiałem dowodowym w sprawie powtórnego głosowania. Ludność tych powiatów oświadczyła, jak wiadomo, chęć nalenia do Polski.

Treść numeru:
Sejm o Śląsku. Walka o Górny Śląsk.
Sejm w Wilnie.
Z miasta: Rada Ekonomiczna. Co dzień nieda?
O teatr Jutra.
Migawki.
Depesze.
Kronika.

Co dzień niesie?

Z POLSKI.

Nota Czcigrośna.
WARSZAWA. (EE). Prasa warszawska publikuje nową notę Czcigrośną, w której skarży się on, że resztki oddziałów Białoczerwici i Peterynków operują w okolicach Mińska i innych miejscowościach Białorusi i Rosji.

Uczczenie Wielkiej Polki.
WASZYNGTON. (EE). Odbyło się przyjęcie Curie Skłodowskiej w Białym domu. Prezydent wygłosił przemówienie o serdecznych stosunkach pomiędzy Ameryką i Polską.

Kolejarze Wschodniej Małopolski złożyli 600.000 mk. na odbudowę Wawelu.

Jak się dowiadujemy z pism krakowskich, kolejarze ze Wschodniej Małopolski złożyli 600.000 mk. na odbudowę Wawelu.

Ten piękny czyn ich nie przeszkodził atoli prasie pewnej przy pierwszemu lepszej sposobności wymyślać od „bołszewików”, „komunistów” i „żydowski antynarodowych” lub „nieuświadomionych”...

Sztandar harczerzy.
Onegdaj w wieł 3-go Maja, o g. 8 rano, odbyło się poświęcenie sztandaru 19 harczerkiej drużyny im. Ludwika Narbuta. (Warszawa).

CENY PRODUKTÓW
z dnia 23 maja na targu wileńskim.

Zyto	za pud	900—950
Młka żytowa	—	1000—
— paszenna	—	1900—
Jęczmień	—	800— 850
Gryka	—	900— 950
Siano	—	200
Owies	—	750— 800
Słoma	—	120—
Sieczałka	—	400— 550
Orzechy	—	800— 900
Groch	—	500— 600
Marchew	—	250— 300
Buraki	—	250— 300
Brakowy	—	800— 900
Karafieli	—	180— 220
Sól czarna	—	300—
Sól biała	—	450—
Miśpo wulowe	—	1300—4000
— cielec	—	1800—8000
— wieprzowe	—	4000—5000
Chleb ratowy	za funt	22— 23
— biały	—	28—
Słonina	—	160— 170
Sadło	—	160— 170
Maślo	—	200— 200
Cukier	—	180— 190
Kasza jęczmienna	—	35—
— perłowa	—	35—
— gryczana	—	35—
Ryż	—	34—
Jałta	10 sztuk	900— 1100
Mielko	warta	250— 280

O uznanie Litwy de jure.

„Wilnius” w № 111 z dnia 25 maja podaje: z Kowna otrzymano wiadomość, iż uznanie Litwy de jure napotyka przeszkodę w stanowisku polskiego ministra Sapiehy, który, będąc w Paryżu, oświadczył rządowi

francuskiemu, że jeżeli Litwa będzie obecnie uznaną — Polacy wycofają się z konferencji brukselskiej. (Zamieszczamy wiadomość tę na odpowiedzialność „Wilnius’a” Red.)

Z MIASTA.

Rada Ekonomiczna w Wilnie.

W ubiegłą sobotę w Departamencie Handlu i Przemysłu odbyło się pierwsze zebranie Rady Ekonomicznej.

Nie potrzeba uzasadnić konieczności istnienia podobnego ciała. Warunki, w jakich jesteśmy, są aż nadto wymowne i świadczą, że Rada Ekonomiczna ma przed sobą szerokie pole do działalności.

Na uroczystość otwarcia przybyli: Prezes T. K. Rz. gen. Mokrzecki, Dyr. Dep. Skarbu p. Malecki, przedstawiciel prasy i t. d.

Zobowiązany był Wielogłowski, wygłaszając dłuższe przemówienie, uzasadniające istnienie Rady oraz podkreślając zadanie, jakie się otwiera przed Radą do spełnienia.

Po przemówieniu p. Wielogłowski, imieniem władz, powitał działalność Rady gen. S. Mokrzecki, po czym zabrał głos p. Gordon, konkretyzując zadanie i prace Rady. Wicę prezydyjskim i łacznikiem z Warszawy, po zamknięciu handlu z Rosją i Litwą Kowieska.

W znacznym stopniu wspomagając powinen pozycyjnemu Radę Rząd, utworzenie zaś na uniwersytecie wileńskim działu technicznego mogłoby doprowadzić pracę Rady.

Po przemówieniu p. Gordona przypłynęło do wyboru władz Rady. Na preza obrano p. St. Wańkowię, na wice-prezesa p. A. Gordona, na sekretarzy pp. Mikiewicz i Kabacznik.

Skład Rady stanowią pp.: S. Antokolski, S. Brzostowski, A. Gordon, A. Kabacznik, J. Kaleniewicz, A. Kawenoki, Z. Krak, D. Kryński, T. Muskiewicz, M. R. Rukowski, S. Rozental, W. Stohłwco, M. Strumillo, T. Szopa, S. Trocki, J. Turki, S. Wańkowię, E. Zaks, prof. W. Zawadzki.

Komisja kulturalno-artystyczna.

Dnia 19 b. m. 1921 r. z inicjatywy Wileńskiego Tow. Artystów-Plastyków, odbyło się w lokalu tegoż Towarzystwa przy ul. A. Mickiewicza 1. 43), organizacyjne zebranie przedstawicieli poszczególnych ugrupowań społecznych i związków zawodowych m. m. Z. Kogonowicz, Międzyzwiązkowej komisji kulturalno-artystycznej, mającej za zadanie przed zogniskowaniem w jednym przedstawicielstw różnych przezwzię usiłow na polu pracy kult.-artyst. wśród zrzeszonych warstw społeczeństwa, udostępnienie i ułatwienie tym warstwom w korzystaniu z celowo i fachowo organizowanych pp.: Z. Kogonowicz i H. Przemieniecki; ze związku nauczycielstwa: p. W. Kunczewicz, p. Br. Gawroński; z Rady Mił. akadem.: p. B. Rutkowski oraz z Wileńskiego Tow. Artystów-Plastyków pp.: L. Słanicki, W. Czechowicz, S. Woźnicki, Cz. Wierusz Kowalski i Lt. B. Eustachiewicz.

Po wyczerpującej dyskusji, jaką wywiązała się nad wygłoszonymi referatami przez pp.: Cz. Wierusz-Kowalskiego i B. Eustachiewicza, zebranie uznało siebie za komitet organizacyjny Międzyzwiązkowej komisji kult.-artyst. z działalnością w m. Wilnie i ziemi Wileńskiej.

Do komitetu organiz. wyłonił z siebie wydział wykonawczy, złożony z pięciu osób: Ks. Dr. Olszńskiego, p. Gawrońskiego, p. Wierusz-Kowalskiego, p. Eustachiewicza i p. Czechowicza.

Wydział ten ma w najkrótszym czasie przygotować regulamin i za początkowo pierwsze prace kulturalno-artystyczne.

Sejm w Wilnie.

Wilno, 25 maja.

Rząd polski nie miał dotychczas w sprawie litewskiej wyrażenia w zdecydowanym programie. A jeżeli i tak miał, to ciągle odychalnia się od niego i uleganie zewnętrzny wpływom tego prostolinijnego zatarto.

Miejmy nadzieję, że z ustąpieniem ministra Sapiehy owa chwiejność również ustąpi. Tembardziej dzisiaj.

Już się wyjaśniło, że konferencja brusselska nie da pozytywnych wyników. Stan zaś przejściowy dłużej bez końca trwać nie może. Trzeba więc szukać wyjścia.

Gdy generał Żeligowski zdobywał Wilno, nie narzucał z góry żadnego programu. Jedyne głosił powszechnie przyjętą zasadę — stanowienia narodów o sobie. Jako formę tego obrał Sejm i słuszenie.

Nic nie powinno było zachwiać tego stanowiska. Tak się jednak złożyło, że należało odwiec, na żądanie Ligi Narodów, sprawę zwolnienia Sejmu.

Jednakowoż rząd polski, zgadzając się na konferencję brusselską i na odroczenie terminu zwolnienia Sejmu — w zakończeniu swej noty w odpowiedzi p. Hymansowi na jego propozycję — zaznaczył, że w razie, gdyby do porozumienia w Brukseli nie doszło, rząd polski będzie zmuszony do tak możności wypowiedzenia się o swym losie ludności Wileńskiej. A więc przyszył zobowiązanie się gen. Żeligowskiego co do zwolnienia Sejmu.

Takie stanowisko rządu polskiego godne jest najwyższej pochwały i najulusniejszego poparcia. Opinia całego kraju może temu jedynie przyklasnąć.

To też kiedy dzisiaj, jak dochodzą nas kalkiem uzasadnione wieści, konferencja w Brukseli została zerwana i niema widoków porozumienia z powodu i zasadniczo wrogiego i niustępliwego stanowiska Litwinów, nic innego nie pozostaje, jak wykonać obietnicę generała Żeligowskiego oraz rządu polskiego, obietnicę uroczystość wobec Europy przez pana ministra Sapiehy daną i wobec Ligi Narodów zamianowaną.

Co do tej ostatniej, co do Ligi Narodów, to ta nie będzie miała tu wiele do powiedzenia. Po oddaniu pod jej decyzję sprawy polsko-litewskiej ujawniło się, że Liga niczego tu nie wskóra i nie potrafi rozwiązać tak zawilego zagadnienia. Miała więc owa Liga zupełną słusność wycofując się z tej sprawy i oddając ją pod, beznadziejnie dżesz, bezpośrednie rokowania polsko-litewskie z udziałem w roli opiekuna p. Hymansa.

Długi okres, od chwili zwolnienia Wilna z pod władzy bolszewickiej aż do konferencji brusselskiej, snadnie wykazał, że ruch, określający stanowisko ludności musi wyjść z Wilna. Nie Kowno i Warszawa z różnych względów, ani tembardziej Bruksela ma decydować wyłącznie o losach Wileńszczyzny.

Grunt dla sankcji Polski, jak i sankcji międzynarodowej powinno dać Wilno. Na mocy decyzji ludności, wierzymy, iż decyzji należąca do Polski, lub współzależna z najbliższych, najcięższych stosunkach z Polską, na mocy decyzji, będącej samookreśleniem się ludności, Polska będzie mogła uzyskać prawną sankcję dla swego stanowiska wobec państw Ententy.

Wszystko to może się stać przez Sejm. Ze cała opinia Polaków, jak i społeczeństwa polskiego na Litwie może się na to zgodzić, nie ulega kwestii. A dlaczego? Z prostej przyczyny: wypowiedzenie się ludności w Sejmie da podstawy decyzjom Sejmowi Polskiego oraz spełni wielkopomną zapowiedź Naczelnika Piłsudskiego, w odezwie kwietniowej zawarł, będzie poparciem żądań prof. Askenazego, jako przedstawiciela Polski wobec państw Ententy.

Zalować należy, że w okresie Zarz. Cyw. Ziemi Wschodnich myśl Sejmu w Wilnie zaniedbano. Zalować należy, że nie wydzignięto licznych konsekwencji ze stanowiska Litwinów, raczej rządu kowieńskiego. Ale sprawa nie jest pogrzebaną, a co ważniejsza, jest do naprawienia.

Spoleczeństwo polskie, a wraz z niem Rząd polski, jako jeden wyraz, musi szukać punktu wyjścia ze stanu martwoty, w jaką trafiła sprawa polsko - litewska po nieudanych rokowaniach brusselskich. Z góry musi tu być wykluczona wszelka, często tak niesprawiedliwa, interwencja Ligi Narodów, lub p. Lloyd George'a, najwięcej może być zaakceptowana przez państwa Ententy wola ludności. Bez zastrzeżeń bodaj każdy Sejm, ze jedyną na to formą jest Sejm w Wilnie. Bo nie plebiscyt. Pomimny względy różne, jakie przemawiają przeciwko plebiscytowi, a przytoczymy, jakże nie bez słusznosci, określenie plebiscytu przez Perzyńskiego, „Plebiscytem nazywa się taki stan rzeczy, gdy bandy wyrukotw społeczeństwa palą i grabią w spokojnych miejscowościach domy i mordują ludność. Mocarsstwa, zaszyczone przez Ligę Narodów mandatem do przegrowadzenia bezstronnych plebiscytów, trzymając zazwyczaj w takich miejscowościach swe załogi dla ochrony spokojnej ludności. W razie napadów okazuje się zazwyczaj, że załogi te są zbyt słabe i nieeliczne. Ponieważ jednak sprawiedliwości musi się stać zadość, więc po każdym napadzie czuwające nad zachowaniem ładu i porządku wojska — aresztują poszkodowanych”.

Odstraszający, ale jakże prawdziwy obrazek. Dlatego też społeczeństwo polskie odrzuca wszelkie obce ingerencje, a z dwójga złego — plebiscyt czy Sejm — wybiera mniejsze, Sejm, który jest dzisiaj koniecznością wobec zawilej sytuacji, w jakiej znaleźliśmy się.

Sejm w Wilnie jest politycznym nakazem chwili. W. P.

86.104 mk.

W dalszym ciągu złożono w administracji „Słowa Wiln.” na powiększenie działki.

Uczennice II. i szkoły „Swit” 248 m. i 5 r. Uczennice II. B szkoły „Swit” 9 nr. Wzrost Wójcicki 100 nr.

Ogółem wypłynęło dotąd na powiększenie cel do kasy Administracji „Słowa Wileńskiego”: 86.104 mk.

ZE SPORTU.

Pierwszy mecz futbolowy w Wilnie.

A. Z. S. — Sokół 3 : 1 (0 : 1).

Wczoraj odbył się na placu Jankierskim pierwsze w Wilnie zawodowe futbolowe między drużynami: A. Z. S. (Akademicki Związek Sportowy) i Sokola.

Zawody rozpoczęły się o godz. 5 pop. przy nielicznym udziale publiczności, wśród niezbyt sprzyjających warunków atmosferycznych. Przebieg gry był naogół dość interesujący i od początku ujawnił przewagę A. Z. S., mającego i siła fizyczną i techniczną.

W obu drużynach widoczny był brak treningu. W 35 minucie pierwszej połowy „Sokół” wykorzystuje zamieszanie pod bramką, uzyskując pierwszego i jedynego gola na swą korzyść. Stan ten utrzymuje się do przerwy.

W drugiej połowie gry przewaga A. Z. S., dzięki zmianie bramki różnicę terenu staje się bardzo widoczną.

A. Z. S. przeprowadza nawet od czasu do czasu dość piękne kombinacje i w rezultacie trzykrotnie w 10, 25 i 31 minucie pakuje piłkę w bramkę przeciwnika. Z uznaniem podkreślić trzeba, że gra prowadzona była „fał”.

A. Z. S. wyróżnił się obrońcy, prawy łącznik i prawy skrzydłowiec, w „Sokole” dobry był atak, a zawodnik bramkarz.

MIGAWKI.

Dorożkarz wileński.

Trzeba przyznać, że dorożkarze wileńscy nie ustępują w niczym warszawskim. Tu i ówdzie wlezie się może jeszcze jakas „drynda”, zabzytek wojennych czasów, ale naogół wnikliwy to są, wymarciu. Coraz gęściej spotyka się natomiast ekwipaże na pysznych dętych gumach, zaprzężone w rumaki pięknie i chętnie.

Zasadniczo koń, powóz i dorożkarz tworzą pewną harmonijną całość. Gdy koń, drzemie spokojnie, tkwi przeważnie także reszta w bezruchu i polisie. Czasami psuje się ta harmonia, a zdarza się to wtedy, gdy dorożkarz klóci się ze swym kolegą lub wymyśla kłótnię z gości. Wtedy koń udaje, że go to nie nie obchodzi, a także powóz zachowuje się biernie.

Wileński dorożkarz stoi zwykle obok kawiarni lub restauracji. Kiedy jakiś gość albo całe towarzystwo opuściło przystanek danego lokalu, przędz dorożkarz trójkę t. konia, powóz i dorożkarza prznika coś, niby rząd elektryczny. Nie można tu nie podkreślić rozbieżności uczuć konia i dorożkarza, to bowiem, co cieszy dorożkarza, nastroja pesymistycznie konia i naodwrot. Powóz zachowuje się biernie.

Naogół dorożkarz jest człowiekiem wżrytym i humor podochocznego towarzystwa udziela się również jemu. Jest grzeczny i uprzejmy, ofiarowuje swe usługi, przet drogę traszka z bilancja, a poważnie dopiero, gdy dochodzi do placenia. Wtedy jest stanowczy i nieustępliw, gniewny i głośny, tragicznie smutny i rozpacznie wymowny. Niewiny pasażerów, świadomy się wówczas, że kosztował owias przed wojną, nie kosztuje dzisiaj, a ile kosztowało będzie w roku przyszłym. Jeżeli po tych informacjach jeszcze odważy się wspomnieć o takcie, zasypany zostaje całym cynieniem produktów, od chleba począwszy, przyczem cennik ten pozostaje z taryfą maksymalną w rzącej

Sejm o Śląsku.

sprzeczności. W końcu otrzymuje radę, by na przyszłość chodził piechotą, któryto rodzaj komunikacji jest zdaniem doradczy i zdrowy i tani. Jako objaw dodatni, stwierdził trzeba powolnie zanikanie wśród ludności wileńskiej popularnego przedmiotu przyswoić: „Ordynary jak do rozkaz”. Czy i o ile na wyrażenie tego przyswoić z pamięci ludzkiej wpływa ton artykułów polemicznych pewnych wileńskich dzienników, trudno osądzić.

W każdym razie ton ten przeczy twierdzeniu, jakoby najbardziej ordynarni byli doradczyciele. Wel.

Przedłużenie występu dyr. Solskiego.

Jak się dowiadujemy w ostatniej chwili, dyr. Solski, wobec objęcia powołania sztuki „Car Paweł”, pozostał jeszcze w Wilnie na dni kilka, uproszony przez Towarzystwo popierania sceny i prasę polską.

Dyr. Solski objęcie powołania do regulacji należności za straty, wyniki z rekwiizycji, poczynionych przez Wojska Litwy Środkowej i Wojska Polskie w gminach Rudomińskiej i Rudzkiej.

Przez krótki stosunek przeciąg czasu, bo od 27-go stycznia do 14-go lutego r. b., Komisje Gminne musiały rozpatrzyć cały szereg zażaleń w b. Zarząd „Wydział Ziem Wschodnich, jak również formalnych kwitów rekwiizycyjnych w ogólnej liczbie 2028 dokumentów. Dużą ilość zażaleń należało sprawdzić przy pomocy świadków, sporządzania protokołów i t. p. Ogółem na podstawie tych danych wypłacono w gm. Rudomińskiej 1,796,392 mk. p., w gminie Rudzkiej — jako „z tytułu” pozostawionej nam dłuższym postojem wojny 2,143,114 mk. p. — W ten sposób otrzymało odszkodowanie w obu gminach 1557 gospodarstw, co wynosi na każde średnio 2,443 — 2,644 mk. p.

Cyfy powyższe świadczą o intensywności akcji, prowadzonej przez Ko-

Na ostatnim posiedzeniu Sejmu, w ubiegły piątek, pp. Stanisław Grabicki (Zw. lud. nar.), jako prezes sejmowej komisji spraw międzynarodowych, przedłożył w jej imieniu Sejmowi następującą rezolucję:

Naturalnym prawem ludności górnośląskiej, osiedleń od wieków na tej ziemi, a która na całym obszarze plebiscytowym zachowała, mimo wieloletniej niewoli, w większości język polski i świadomości przynależności swej do narodu polskiego, jest zjednoczenie się z Polską. To jej prawo naturalne uznają mocarstwa sprzymierzone w pierwotnym tekście traktatu wersalskiego, — łączącym b. dz. zestrzeżenie Górny Śląsk z Polską.

Gdy jednak inne względy nakazały mocarstwom tym postawienie to zmienić nastąpiło ustanowienie rozróżnionym terytorjum plebiscyt. naród polski poddał się. I ojalnie tej decyzji ufnę, że wyrażona w tym plebiscytc wola większości gmin rozstrzygnięta nieodwołalnie o ich przynależności państwowej.

Wynik plebiscytu określił wyraźną linię demarkacyjną terytorjum, na którą większość gmin oświadczyła się za Polską i wzmocnił na niem prawo naturalne polskiej ludności dołączenia się z Polską prawem formalnym, płynącym z wyrażonych postanowień traktatu wersalskiego.

Wicę też wiadomości, iż ziemi tej zagraża ponownie oddanie jej pod jarzmo pruskie, odczuł lud górnośląski, jako wielką niesprawiedliwość i krzywdę. Chwył za broń, by zaświadczyć przed cywilizowaną ludzkością, że woli śmierć niż niewole, tak jak to czynił naród polski nieprzerwanie przez 150 lat w wszystkich swych powstaniach.

Stwierdzając powyższe i przyjmując do wiadomości oświadczenia

Podburzenie Niemców.

SOSNOWIEC. (O.) Ostre wystąpienie Lloyda George'a rozuczuli Niemców. Obecnie przez granicę niemiecką płynię jeszcze większa fala żóldactwa niemieckiego dla podboju Górnośląska. Do Raciborza przykroczy 25 tysięcy żołnierzy niemieckiego Orzechu, oraz popierających żołnierzy Orzechu i Reichswery. W tych okolicach panuje niesłychany terror. Niemcy codziennie aresztują wielu Polaków i pastwią się nad nimi, wywołują ich pozę linij demarkacyjną.

prezdyentów ministrów z dnia 10-go i z dnia 18-go maja, Sejm oświadcza, że państwo polskie i cały naród polski stoją b. mocno na gruncie traktatu wersalskiego, wyraża przekonanie, iż oświadczenie rządu francuskiego, zapewniające ściśle wykonanie traktatu wersalskiego zgodnie z wynikami plebiscytu, sprawdziły szybko uspokojenie na Górny Śląsku, gdy natomiast dopuszczanie Niemiec do użycia przemocy przeciwko woli ludności górnośląskiej, która w myśli traktatu tego zyskała prawo łączenia się z Polską, zagrażać może, tak upragnionemu przez wszystkie narody europejskie, pokojowi.

Zarazem Sejm, w zgodzie z ludnością górnośląską wyraża ubolewanie narodu polskiego z powodu ofiar pomieszczonej na Śląsku przez wojska włoskie i dalej wyraża przedświadczenie, że tragiczny ten wypadek nie zachwieje tradycyjnej przyjaźni włosko-polskiej.

Klub „Wyzwolenie” wniosł następującą poprawkę do tej rezolucji:

„Stwierdzając powyższe, Sejm przyjmuje do wiadomości oświadczenie Prezydenta Ministrów, że rząd polski ruchu zbrojnego na Górny Śląsku nie wywołał i że w oparciu go, udziału nie bierze”. Stojąc na gruncie traktatu wersalskiego — Sejm wyraża przekonanie całego narodu, że ruch zbrojny ludu górnośląskiego w obronie swych praw ustalonych w tymczasowym państwie, w obronie swych praw ustalonych w obronie swych praw ustalonych gwarancji zabezpieczenia ludu górnośląskiego i pozostawienia ludowi temu możliwości zorganizowania administracji, niezależnej od państwa niemieckiego”.

Prasa rumuńska o mowie Lloyda George'a.

BUKARESZT. (O.) Prasa rumuńska podala mowę Lloyda George'a bez komentarzy, tylko „Fidervul” powiada, że przem. angielski traktuje Polaków nie jak sojuszników, lecz wrogów.

Przyjaciel naszych prośbiny o nadsyłanie nam korespondencji z życia prowincji.

ujawnił się dopiero w kwietniu 1921? O ile mi wiadomo, statut Towarzystwa nie przewiduje sm. zwimowego.

Wróćmy jednak do sm. w punktach 1 i 2 wyszczególnionych zarzutów i odpowiedź na nie, by nie odlegać od tematu i nie rozszerzać zbytecznie ramów dyskusji. Na zarzut, że Towarzystwo nie posiada ustalonego programu, odpowiada P. Horowicz:

„Zarząd Towarzystwa Popierania Sceny opracował więc 3 podstępne wnioski, przedłożył je m. in. do narodowego zjazdu i czeka obecnie na ich zatwierdzenie, co za kilka dni nastąpi”.

Z powyższego dowiadujemy się, że Towarzystwo ma program, to znaczy owe z pospiechem opracowane wnioski”. Wobec trudnych warunków, można się z tem od biedy zgodzić. Na żart natomiast zakrawa odpowiedź na drugi zarzut. Jeżeli Zarząd Towarzystwa było opublikować w prasie czczą tylko na zatwierdzenie swoich wniosków, które nastąpi za kilka dni, to znaczy, że z zdaniem opinii nie liczy się zupełnie. To bowiem, co zostanie zatwierdzone, to stanie się faktem dokonany, wobec którego wszelkie dyskusje będą muszardą po obiedzie. Obowiązkiem Zarządu i Towarzystwa było opublikować właśnie owe popóźnione opracowane wnioski”, otoczono grubą mgłą tajemnicy. Tylko wtedy mogłyby głosić opinii wystąpić „za” lub „przeciw”.

Po zatwierdzeniu tych wniosków,

misie i każą spóźnić się, iż ludność otrzyma czesiołwe przynajmniej zadośćuczynienie swym słusznym żądaniem, a nieraz i krzywdom.

— Zbytli pospólec. „Gazeta Krajowa” w numerze niedzielnym zarzuca nam błędne jakoby twierdzenie i zapewnianie, że Ameryka weźmie udział w decyzji o losach Górnośląska i to na korzyść Polaków. Uważa, że tak pomylił się „wymownym przycykiem” od tego, co piszemy (w „Gaz. Kr.”) dziś na wstępie o trudności trafnej oceny sytuacji międzynarodowej w Wilnie”. „Gaz. Kr.” zbytnio pospólczyła w powoływaniu się na przykład. Ostatnie telegramy donoszą, że Ameryka będzie udział w Rządzie Najwyższej i będzie decydowała o losach Gór. Śląska. Istotnie trudno w Wilnie ocenić sytuację międzynarodową, ale nie którymś to się udaje, innym nie. Przykładem tego ostatniego — „Gaz. Krajowa” że zbyt popóźnia ilustracją swych twierdzeń.

— Pogrzeb legionistów. W sobotę, o godz. 6 wieczorem, odbył się pogrzeb w świątyni świątyni trapezowa w dniu 18. m. legionistów — podchorążego Zofii Irenei Krzywocynowej. W żałobnym pochodzie brał udział: Kompania honorowa 2. O. L. K., Kompania honorowa Kowieńskiego pułku strzelców, przedstawiciele Teatru Żołnierskiego, P. Z. P., Dm. Żołnierza, oraz liczące zbiorowo przedstawicieli wojskowych i cywilnych.

Trumne, ozdobiona żywymi kwiatami, nieśli żołnierze i oficerowie, obok korpusty honorowa warta ułańska z dobytymi szablami.

Niesiono duży wieńców,

Nad grobem wygłoszono szereg przemówień i dano salwę honorową.

— Marki na Górny Śląsk. Są jeszcze do nabycia na poczcie marki pocztowe z nadruktem „Na Górny Śląsk”. Marki te są bardzo poszukiwane przez zbieraczy i wykupowane pospiesznie.

Kto więc pragnie posiadać te pamiatkowe i rzadkie okazy marek, a jednocześnie złożyć datkę na naszych braci ślązków, niech pospiesza na pocztę.

— „Głos Kowna”. Ukazał się i jest do nabycia № 1 tygodnika „Głos Kowna”, będącego organem Tymcz. Komitetu Politycznego Ziemi Kowieńskiej.

— Miljonówka. W ubiegłą sobotę wygrana miljonówki padła na № 515656.

— Skarga. Mieszkańcy zwracają się do nas skargą na właściciela

krzyka ich będzie bezcelowa i szkodliwa.

Lacy się z tem frazolem o oddawaniu pod sąd opinii rzeczy dojrzałych a nie surogatów. Wnioski Zarządu, to nie są żadne surogaty, gdyż jako takie traktowane są mogły jedynie projekty poszczególnych członków. To, co na zebraniu swem ustalić jako zarząd to już jest pewnie zarząd, jest mi zgala obiektem. Ostatecznie „na zakończenie” parę słów o stronniczości. Nie wiem, czy ktokolwiek mógłby się jej dopatrzeć w obu zarzutach moich w punkcie 1 i 2 wyszczególnionych, jakoteż w poprzednim artykule. Otwarci wyznam, że wyrażenie P. Horowicza „można być posądzonym”, pod moim adresem, jest mi zgala obiektem. Ostatecznie „można być posądzonym” o kieszonkową kradzież, o szpiegostwo, o skrytobójcze morderstwo i t. d. i t. d. Nie wiem, co ta możliwość ma wspólnego z moimi uwagami. Uważam jednak, że stosownie będzie przytoczenie końcowego zdania P. Horowicza, które brzmi:

W sprawie tego rodzaju osobiste interesy nie mogą nigdy wchodzić w grę, jako rozstrzygnięcia czynnik. O tem należy pamiętać, jako o zasadzie.

Jeśli dobrze, że przynajmniej dwaj członkowie, z których jeden jest P. Horowicz i ja, jesteśmy w pełni powołanej zasady. Nie wątpię zresztą, że pragną jej holdować także wszyscy inni.

Wład. Łudyna.

O teatr jutra.

II.

„Pisać o teatrze jest zawsze rzeczą niebezpieczną, gdyż można być posądzonym albo o stronniczość ze względu na aktorów, albo też ze względu na dyskusję”. Z art. „Sprawy teatralne”, „Gazeta Wileńska” (20-V 1921).

Zamieszczam jako motta powyższe zdanie P. Red. Horowicza, uważam bowiem, że takie kwiaty wileńskiej misji doby współczesnej należą do potoczności, aby pokoleńiom przyszłym służyły jako odprężający przykład wykazując im błędy przodków czyli moich. Znaczącym przymet na wstępie, że zdanie powyższe nie jest żółtawie „wymwane” z artykułu p. Horowicza, gdyż rozpoczyna ono ów artykuł i jako znano doświadczenia rytuowanego dziennikarza jest również ceną, jak zamknięcia w sobie całość.

Rzucając onegdaj parę uwag pod adresem Towarzystwa Popierania Sceny, daleki byłem od myśli, że wywołają one jakąkolwiek polemikę dziennikarską.

Wydały mi się aktualne, potrzebne i szczerze. To też z przykrością stwierdzam, że P. Horowicz potraktował je i po dziennikarsku i osobliście, co zmusza mnie do odpowiedzi, wbrew moim dobrym chęciom unikania polemiki, która swoją drogą sprawie nie zaszkodzi.

